

KIMMO OHTONEN

IKIMÄÄ

KADOTETTU VALTAKUNTA

Helsingissä Kustannusosakeyhtiö Otava

© Kustannusosakeyhtiö Otava ja Kimmo Ohtonen 2021

Kannen suunnittelu ja kartta: Jussi Kaakinen

ISBN 978-951-1-38053-5

OTAVA
KIRJAPAINO
Keuruu 2021

Lauralle, Almalle ja Romylle

KAUKOVUORET

RAUTAVUORET

KORPIJOKI

SIRPIJOKI

TIETÄJÄ
KAISTEN
KYLÄ

JÄÄMETSÄ

SUURSUO

POHJOISET
YLÄNGÖT

SUOLÄMPIEN LABYRINTTI

KUOLLUT
METSÄ

PYÖKKI
METSÄ

LUMIKUKKUN
LAAKSO

TUULENSELKÄ

SUURI
ERÄMAA

ERÄMAAN
TASANGOT

HIDENYÄ
SUHTALAKSO

IÄISYYDEN MERI

POHJOISET
TUNTURIT

KALMANVUORET

IKIMAAN
VIRTAUS

KALMANJOKI

KORPIJOKI

KARURAME

KYNÄJÄRVI

KELAJOKI

IKIKALLIOT

KAAHIVESI

KOTKAN
KYLÄ

ÄARNIO-
LINHA

SULKALampi

SUOLAAKSO

A

A

KONTIO-
KYLÄ

HURAN
AKYLÄ

IKIMETSÄ

ALVINVESISTÖ

KALLAJOKI

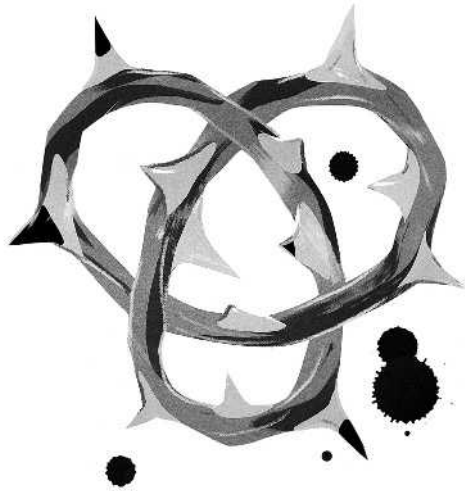
PÖYKÄRJÄRVI

SEITSENVESI

ETELÄISET
YLÄNGÖT

HALLAVUORET

KORPPIVESI

ENSIMMÄINEN OSA

Haaveri

1.

Sankan usvan keskeltä heitä olisi ollut mahdotonta erottaa paljain silmin. Ainoastaan hennot litisevät äänet paljastivat hevosen vaivalloisen rämpimisen upottavalla suomaalla. Eläin puuskutti kiivaasti hengitys höyryten koleassa aamussa. Silloin tällöin se hirnahti, kun jostain usvan verhoaman suon uumenista kantautui ääniä, joita se ei tunnistanut. Rauhallisesti vain, älä pelkää, ratsastaja kuiskasi hevosen korvaan. Eläimen silmiä reunustivat mustat silmälaput, mutta ratsastajan täytyi pidellä ohjaksista tiukasti kiinni, ettei herkkävaistoinen olento olisi erehtynyt vilkuilemaan sivuilleen. Hän tiesi, että näillä autioilla mailla, joilla kuolleet olivat eläviä enemmän äänessä, ei kannattanut tehdä muuta kuin pitää katse suoraan edessäpäin.

He olivat tehneet matkaa koko yön, ja pelko oli alkanut väsyttää hevosta. Mutta pian eläin saisi laskea levolle, syödä ja juoda ilman että tarvitsi kuunnella kadotettujen sielujen vaikerrusta, pelätä verenhimoisten petojen hampaita.

Aamuhämärä oli väistymässä ratsastajan havaitessa huppunsa suojusta, kuinka viimeinkin harmaan usvaverhon takaa alkoivat piirtyä Jäämetsän tummansiniset ääriviivat. Hän veti hihnoista

hitaasti mutta jämäkästi, ja hevonen pysähtyi. Rauhallisesti ystävänä, meillä ei ole enää kiire, hän sanoi antaen eläimen ottaa hetken happea.

Juotettuaan ja syötettyään hevosensa ratsastaja hyppäsi takaisin sen selkään ja käski kengänkannoillaan sitä liikkeelle. Metsän reunalla hevonen kuitenkin alkoi empiä. Se hirahteli levottomasti ja ravisteli päätään niin, että sen tuuhea pitkä harja pyyhki puolelta toiselle kuin tuulesa aaltoileva niitty. Ratsastaja yritti hillitä eläintään. Hän veti valjaista yhä lujemmin ja käski ratsua tottelemaan, mutta hevonen kääntyi ympäri. Juuri silloin lumisten puiden takaa kantautuva laulu tavoitti kaksikon. Heleät sävelet, kuin lämpimät henkäykset kylmyyden keskellä, piirittivät heidät, ja eläin näytti hetkeksi unohtaneen pelkonsa.

Kuuletko? Kuuletko, kuinka he kutsuvat meitä?

Hevonen kohotti pitkän kaulansa lumoutuneena pystyyn, kuin olisi yrittänyt löytää laulajat omin silmin. Sitten se päristeli huuliaan ja maiskutti kuivaa suutaan ennen kuin asteli vapaaehtoisesti metsän siniseen kylmyyteen.

Ratsastaja hytisi hampaat kalisten. Koskaan aikaisemmin hän ei ollut kokenut Jäämetsän kaltaista kylmyyttä, lunta ja jäätä, jotka eivät sulaneet kesäisinkään. Huurre värjäsi hevosen tumman tuuhean harjan vitivalkoiseksi, ja eläimen jykevät reisilihakset värähtelivät sen yrittäessä lämmittää itseään. Se joutui eteneeseen lumessa nostellen pitkiä koipiaan, sillä polut olivat hävinneet vasta sataneen lumen alle.

Metsä oli hiljainen, mutta sen todellinen luonne pilkisti lumen alta kaikkialla heidän ympärillään. Suonikas käsi kohosi

hangesta taivasta kohti, lasittunut katse kurkisti kaatuneen puun alta. Suippokorvainen peikko oli lyyhistynyt kiven juureen jäätyneet kädet puristaen keihästä. Yksi peikoista roikkui ylösalaisin puun oksalla, kasvot jähmettyneinä ikuisen irvistykseen. Kuolleiden vainoavat katseet seurasivat heidän jokaista askeltaan kuin näkynä kohtalosta, joka kaksikkoa odottaisi, jos kylmä kangistaisi heidät. Sillä tämä oli metsä, jonka halki ei noin vain kävelty. Yhtäkkiä tuulenvire pudotti lumet oksalta ja se lävähti suoraan ratsastajan kasvoille. Hän inahhti vaimeasti tuntematta kohmeisilla kasvoillaan kipua. Oksa jätti ratsastajan poskelle punaisena hehkuvan haavan, mutta hän ei välittänyt. Hän käänsi eläimen tavoin katseensa eteenpäin, sinne mistä laulu kutsui heitä luokseen.

Viimein, kun Tietäjänäisten kylän rauniot aukesivat heidän edessään ja Jäämetsän viiltävä kylmyys jäi heidän taakseen, ratsastaja huokasi haltioituneena. Hevonen hirnahti onnessaan huiskauttaen pitkää häntäänsä puolelta toiselle niin että jäähileet pöllyisivät ilmassa. Ulvova tuuli pöllytti kipristyneitä puiden lehtiä, jotka tanssahtelivat kylään vievällä kinttupolulla. Valtoimenaan kasvaneet heinät huojuivat pellolla yhtenäisenä aaltona. Laulajat toivottivat heidät tervetulleiksi.

Ja niin ratsastaja painoi saappaidensa kannat hevosensa kylkiin ja he astelivat kärrytietä pitkin kohti kylää, missä piiloistaan nousseet tietäjänäisten henget odottivat matkalaisia.

2.

Jätti ravisteli turkkiaan lammen rannassa veden pärskyessä kaikkialle. Oliver ei pannut tätä merkille vaan tuijotti vettä tippuvana edessään aukeavaa maisemaa. Vielä viime kerralla, kun kontiopoika oli seissyt Rajalammen rannassa, hän oli nähnyt rahakuusien plantaasien jatkuvan silmäkantamattomiin. Nyt hänen silmiensä edessä kohosivat aavat kumpuilevat maastot, joiden yli pyyhkinyt tuntematon tuho oli vienyt mennessä kaiken. Viimeistä rahakuusta myöten. Plantaasit olivat kadonneet maan päältä, aivan kuin taivas olisi pudottanut Kuusilaakson ylle liekkien meren. Jäljellä oli vain hiilenmusta, tuhkaa hilseilevä maa, jonka keskeltä Rajakallio pilkisti kuin mädäntynyt hammas. Mitä ihmettä täällä on oikein tapahtunut, Oliver ihmetteli pyyhkien märkiä kasvojaan. Samassa hän kuuli takaansa ähinää ja puhinaa. *Kalla!* Oliver riensi auttamaan ystäväänsä, joka rämpi Rajalammen rannan upottavassa mudassa.

He olivat matkanneet Jätin kyydissä kohtuuttoman pitkältä tuntuneen ajan. Oliverilta oli päässyt unohtumaan, miten pitkä ja vaivalloinen matka maailmasta toiseen oli. Kun he olivat lopulta saavuttaneet maailmojen välisen rajan, oli karhu syök-

synyt Rajalammen pohjasta sellaisella voimalla, että pintaan noustuaan molemmat kuiskaajanuoret olivat lentäneet kyydistä ja ajelehtineet omiin suuntiinsa.

– Oletko kunnossa? kontiopoika sanoi tarttuessaan ystäväänsä tämän kyynärvarresta. Kalla pärski vettä ja ravisteli pitkiä mustia hiuksiaan, jotka roikkuivat hänen kasvojensa molemmin puolin kuin limaiset vesikasvit.

– Jos olisin tiennyt, mitä tänne tuleminen vaatii niin –, hukkatyttö aloitti, mutta lause katkesi kesken hänen kohottaessaan katseensa.

– Mitä ihmettä? hän huokasi katsoen kysyvästi Oliveria.

– Mulla ei ole hajuakaan, Oliver kohautti olkapäitään.

Samassa häpeä kiiri kontiopojan selkäpiitä pitkin kuin lahkeesta sisään pujahtanut ötökkä. Mitäköhän hukkatyttö ajatteli hänestä nyt, kun näki, miten kauheasta paikasta hän oli kotoisin?

Kalla kahlasi rantaan ja puristi kaksin käsin läpimärkiä hiuksiaan. Rajalammen liejuinen vesi tippui maahan kapeina tummina puroina. Oliver olisi halunnut kertoa Kallalle Kuusilaaksosta jotain mielenkiintoista, mutta ei keksinyt mitään sanomisen arvoista. Hukkatyttö ei muutenkaan näyttänyt olevan juttutuulella, vaan keskittyi selvittämään takkuja hiuksistaan. Oliver kyykistyi ystäväänsä viereen ja huokasi syvään. Hänen katseensa vaelasi Rajalammen toiselle puolelle, mistä alkoi Rajaryteikkö. Sen läpipääsemätön, toisiinsa kietoutuneiden paksujen köynnösten muuri oli tummunut hiilenmustaksi. Tuulen puhaltaessa ryteiköstä pölyysi ilmaan valkoisia hiutaleisia tuhkapilviä, kuin manalan lumisadetta. Tulipalon oli täytynyt pyyhkiä plantaasien yli ja lopulta päättyä Rajaryteikköön, Oliver tuumi. Ehkä vesisateet,

joita Maailman pohjoisimmassa kolkassa oli harva se päivä, olivat pysäyttäneet tulen etenemisen.

– No lähtihän se, Kalla huudahti lopulta saatuaan isoimman takun auki ja vetäisi hiukset kasvojensa molemmin puolin. Oliver huomasi, että hukkatyttö hytisi kylmästä kasvot sinertävinä.

– Oletko kunnossa? kontiopoika toisti kysymyksen.

Kalla nyökytteli katsomatta Oliveria silmiin, joten hän ei osannut sanoa, puhuiko hukkatyttö totta vai yrittikö vain pysyä lujana niin kuin hänellä oli tapana.

Jätti palasi kuiskaajien luokse.

– Kummallista, karhu huokasi ja istahti kuiskaajien vierelle. Karhu oli tehnyt lyhyen kierroksen tarkistaen, löytyisikö lähistöltä jotain tietämisen arvoista. Kuten merkkejä vihollisesta.

– No? Oliver hoputti malttamattomasti, jotta karhu kertoisi heille havainnoistaan.

– Haistan, että villi tuli on riehunut täällä, mutta siitä täytyy olla jo aikaa, Jätti totesi vetäen ilmaa suuriin sieraimiinsa.

Kalla tärisi kylmissään, muttei vielääkään maininnut asiasta sanallakaan. Tämä ei jäänyt Jättiltä huomaamatta. Se pyysi kuiskaajia tulemaan luokseen ja kietoi valtavat tassunsa heidän ympärilleen. Oliver tunsi, miten lämpö hehkui karhun keholta. Hetkessä hänen vaatteensa alkoivat kuivua, ja hänen kylmettyneitä sormiaan ja varpaitaan vihloi ikävästi, kun tunto palasi niihin. Samassa hän huomasi, että Kallan poskipäille kohosivat punertavat ympyrät. Hukkatyttö hymyili hänelle ohimennen ennen kuin sulki silmänsä. Hetken kontiopoika katseli ystävänsä kauniita kasvoja ja ihmetteli kaikkea sitä, mitä he olivat kokeneet yhdessä. Hän muisti

päivän, jolloin Jätti oli pelastanut kaksikon hyytävästä Korpijoesta. Miten kauan siitä olikaan, kun he olivat paenneet kuningas Viktorin sotureilta. Aika tuntui jollain tavalla menettäneen merkityksensä. Kaikki, mitä heille oli tapahtunut viimeisen vuoden aikana sen jälkeen, kun Oliver oli ensimmäisen kerran astunut Ikimaahan, oli piirtynyt kirkkaasti hänen muistoihinsa, vaikka hän ei osannut varmuudella sanoa, mitä oli tapahtunut edellisellä viikolla. Joka päivä oli tapahtunut jotain odottamatonta, uutta ja ihmeellistä, kaunista ja ikävää, niin että tapahtumat tuntuivat jollain oudolla tavalla kietoutuneen toisiinsa vailla selkeää aikajanaa.

Oliver vilkaisi Jätin tassujen yli Rajalampea, jonka tyyni pinta oli harmaan taivaan mykkä peili. Silloin hänen verkkokalvoilleen piirtyi viimeinen hetki ennen kuin he olivat paenneet. Viimeinen hetki elämästä, joka oli päättynyt, kun hän oli sukeltanut Jätin kyydissä pinnan alle. Hän muisti, kuinka Jaakko oli pidellyt komentaja Kinnusta otteessaan. Kuinka isäpuoli oli käsenyheitä pakenemaan. Viimeisessä muistikuvassa kontiopoika näki Jaakon nyökkäävän hänelle, aivan kuin mies olisi yrittänyt vakuutella jotain. Nyt Oliverista tuntui, että tuon nyökkäyksen takana oli ollut ymmärrys siitä, mikä plantaasinvartijaa tulisi odottaa. Mutta mitä isäpuolelle oli käynyt sen jälkeen, kun Oliver oli jättänyt Kuusilaakson? *Isäpuoli*. Oliko Jaakko edelleen hänen isäpuolensa? Äiti tulisi aina olemaan hänen äitinsä, oli hän missä tahansa. Mutta miten oli Jaakon laita? Hän oli viettänyt suurimman osan elämästään saman katon alla tuon hiljaisen miehen kanssa, joka puhui lähinnä murahtelemalla, mutta he eivät olleet toisilleen sukua. Mihin *isäpuoleus* sitten päättyi? Oliko se loppunut siihen, kun heidän tiensä olivat eronneet?

Ristiriitaiset kysymykset olivat alkaneet vaivata Oliveria sinä yönä, kun he olivat haudanneet Vilin. Tosin hän ei vieläkään tiennyt vastauksia niihin. Hänet oli vallannut tarve tietää, mitä isäpuolelle oli käynyt. Vaikka Oliver ei ollut koskaan ollut Jaakon kanssa läheinen, ilman häntä he eivät olisi koskaan kyenneet pakenemaan Kuusilaaksosta. Ilman plantaasinvartijaa Jätti ei olisi enää hengissä. Kuollessa metsässä Oliver oli tajunnut, että hänen täytyisi palata Kuusilaaksoon vielä kerran. Vasta sitten hän voisi jättää lopullisesti hyvästi maailmalle, jossa oli kasvanut.

Karhu levitti väkevät tassunsa ja haukotteli leveästi. Kalla peilasi karhun eleitä hieroen silmiään kuin olisi juuri herännyt. Oliverin iloksi hukkatyttö näytti saaneen voimansa takaisin. Samassa hänen mielensä tyhjentyi raskaista muistoista, joiden kannatteleminen yksin oli käynyt sitä vaikeammaksi mitä enemmän hän oli niitä miettinyt.

Kalla kaivoi repustaan palan kuivalihaa, jolloin karhun silmät laajenivat ja se lipaisi huuliaan. Kalla jakoi palan kolmeen osaan ja antoi Jättille isoimman palan, jonka karhu hotkaisi silmänräpäyksessä. Oliverille sen sijaan ruoka ei maistunut. Hän kohotti katseensa harmaalle taivaalle. Pian tulisi hämärää. Heillä ei olisi enää hetkeäkään aikaa hukattavaksi. Aamun koittaessa heidän pitäisi palata Kuolleetseen metsään. Omaan maailmaansa.

– Mihin me ollaan menossa? Kalla kysyi katsellen epäilevästi ympärilleen.

Oliver nielaisi, häpeä palasi vatsahappojen mukana kurkkuun. Kontiopoika tajusi, että hänen olisi pitänyt selittää Kallalle syyt, joiden takia he olivat ylittäneet maailmojen välisen rajan.

Mutta lähtö oli tapahtunut niin äkillisesti ja Kallan päätös lähteä mukaan oli tullut niin yllättäen, ettei hänellä ollut aikaa. Oliver ei olisi muutenkaan halunnut selittää ystäväelleen sotkuisia ajatuksiaan isäpuolesta ja Kuusilaaksosta. Eihän täällä ollut mitään hienoa tai jännittävää, toisin kuin Ikimaassa. Kerron kaikesta hukkatytölle myöhemmin, kun pääsemme perille, Oliver oli päättänyt. Tosin siihen ei ollut nytkään aikaa, vaikka hän olisikin halunnut. Entä mitä jos he olivatkin tulleet tähän elottomaan maailmaan aivan turhaan? Ajatus huolestutti Oliveria, sillä siinä tapauksessa he olisivat hänen takiaan hukanneet kallisarvoista aikaa ja rajallisia voimiaan.

– Meidän täytyy käydä tarkistamassa kylä, Jätti totesi katsoen Oliveria silmiin. Kontiopoika nyökytteli nieleskellen.

– Kylä? Kalla kysyi.

– Sen nimi on Kuusilaakso, mutta se on tosi tylsä paikka, Oliver levitteli käsiään pahoitellen.

Kalla nyökkäsi punoen hiuksensa pään taakse ennen kuin sitoi ne villalangalla kiinni. Sitten hän tarkisti, että miekka oli valmiudessa.

Karhu otti vainua sieraimet vinkuen.

– Nyt sen vasta tajusin, mikä täällä on toisin, Jätti totesi. – En haista kaksijalkaisia missään. Näin ei ole tapahtunut tässä paikan maailmassa koskaan aikaisemmin.

3.

Pohjoiset ylängöt olivat vaienneet. Linnut olivat lakanneet laulamasta, jänikset nakertelemasta pajunoksia, hiiret piipertämästä tunneleiden suulla. Tuulien ja pakkasen karaisemat vänkyrärunkoiset koivutkin pudottelivat lehtiään vailla tuulen huminan säestystä.

Kivet rusahtelivat hiekaksi ja jäkälät murenivat tomuksi pedon sorkkien alla tämän astellessa ylänköjen lakipistettä kohti. Baku puuskutti raskaasti höyryä sieraimistaan. Pedon hengitys vihelsi ja rohisi, vaikka se ei olisi ikimailmassa suostunut antamaan periksi. Minerva kuitenkin päätti, että oli tullut aika pysähtyä. Ratsu oli ollut valveilla monta vuorokautta yhtä soittoa, saalistanut, taistellut ja lopulta vaeltanut haavoittuneena. Baku laskeutui makuulleen, jotta tietäjänainen pääsisi könyämään sen kyydistä. Minerva asetti terveen jalkansa maahan ja veti haavoittuneen jalan eläimen leveän selän yli. Kipu säteili pitkin säärtä aina otsalohkoon saakka. Minerva päätti silti hoitaa ratsunsa haavat ensin, sillä ilman Bakuja hänen matkansa tyssäisi puolitiehen. Ei tulisi kuuloonkaan, että tietäjänainen olisi matkannut Ikimaan halki omin jaloin. Sellainen oli peikkojen hommaa.

Baku murahti tyytyväisenä Minervan taputtaessa sitä pääläeltä. Tietäjänainen tutkaili pedon kaulassa olevia haavoja. Susi oli päässyt haavoittamaan Bakua taistelun tiimellyksessä. Edes eläimen tuuhea ruskea turkki ja paksu nahka eivät olleet suojanneet sitä raivokkaasti taistelevan hukan puremilta. Minervan oli pakko myöntää itselleen, ettei voinut olla vaikuttumatta siitä, miten urheasti kuiskaajaeläin oli käynyt itseään monta kertaa suuremman pedon kimppuun, loikannut tämän kaulaan kiinni ja hampaat lukossa riuhtonut itseään puolelta toiselle. Susihan olisi voinut kellistää pedon, ellei Baku olisi lopulta tajunnut syöksyä maahan ja yrittää musertaa sen oman painonsa alle. Mitä olisi tapahtunut, jos lauma olisi ehtinyt paikalle? Sitä Minerva ei halunnut edes ajatella. Nuo pahuksen elukat, hän manasi. Kuiskaajaeläimet olivat sotkeneet hänen suunnitelmansa pahemman kerran. Hän tiesi, että kaiken takana oli ollut karhujen kuningas. Se oli kutsunut koolle Ikimetsän voimaeläimet.

Ei olisi pitänyt aliarvioida heitä.

Tietäjänainen kaivoi laukustaan nahkapussukan, ja kun hän vetäisi sen nyörit auki, ilmaan lehahti väkevän kirvelevä tuoksu. Hän pyyhki silmäkulmansa ja hieroi pyökkimuratista joskus kauan sitten valmistamaansa salvaa syviin verestäviin haavoihin Bakun kaulalla. Rohto alkoi vaikuttaa silmänräpäyksessä. Peto puri jykevät leukaperänsä yhteen niin että sen hampaat narskuivat. Se kurahti möreästi ja hönki sakeaa höyryä sieraimistaan.

– Kohta kirveleminen lakkaa. Lepää nyt, uskollinen ratsuni, lepää.

Uupunut peto laski raskaan päänsä maata vasten ja kääntyi kyljelleen sulkien silmänsä. Hetkeä myöhemmin se jo tuhisi sy-

vässä unessa. Minerva katsoi ratsuaan, valtavaa villisikaa, jonka hän oli aikoinaan valloittanut palvelukseensa. Se näytti nukkuesa-
saan niin levolliselta, olenolta, joka ei tarkoittaisi kenellekään
mitään pahaa. Olihan tämä ollut totta eläimen edellisessä elä-
mässä, ennen kuin Minerva oli valinnut sen. Siitä hetkestä läh-
tien, kun Minerva oli laskenut kätensä otuksen jykevälle otsalle
ja tehnyt siitä palvelijansa, täyttänyt sen mielen murhanhimoii-
sella saalistusvimmalla, ei Baku ollut tuntenut hetken rauhaa.
Jopa niinä lyhyinä hetkinä, kun peto nukkui, se janoi seuraavan
saaliinsa verta.

– Pian pääsemme jälleen matkaan. Saalistamaan, Minerva
kuiskasi ratsulleen. Sitten hän tarkisti, ettei kukaan ollut näke-
mässä ja linkutti hampaita kiristellen suuren kivenmurikan suo-
jaan parantelemaan omia haavojaan.

Minerva kohotti mekkonsa helmaa ja nosti sen alla olevan lis-
konnahasta tehdyn haarniskan lahkeen ylös. Kulmahampaiden
jättämät syvät haavat punoittivat verestäen hänen kalpeassa sää-
ressään. Susi oli purrut nahkaisen suojan läpi.

Takaisinmaksun aika koittaisi vielä, hän lohdutti itseään le-
vittäessään salvaa rikkoutuneelle iholleen. Lääke kirveli kuin tu-
hat ampiaisen pistosta. Nyt oli hänen vuoronsa purra hammasta,
yrittää tukahduttaa kipu ajatuksiensa voimalla. *Kipu on vain ke-
hossa, henkeni on moisesta heikkoudesta vapaa. Aina.*

Siitä oli aikaa, kun hän oli joutunut kokemaan minkäänlaisia
kehollisia tuntemuksia. Vuodet tietäjänaisen henkenä olivat saa-
neet hänet unohtamaan kaiken sen rajallisuuden, joka varjostaa
tavallisen kaksijalkaisen soturin elämää. Miten helposti kehon

mahti voidaankaan murtaa, miten haavoittuvainen se onkaan, Minerva tuumi. Olkoonkin ettei hän enää mistään hinnasta suostuisi luopumaan aarniokuningattaren kehosta ja palaamaan tietäjähengen elämään kartanon aavemaisessa yksinäisyydessä. Mitä hän olisi tehnyt kuolemattomuudellaan, kun tätä maailmaa voivat hallita vain keholliset olennot?

Minerva asetti molemmat kätensä haavoille, joiden pinnalla salva poreili poltellen kuin tulikuuma vesi. Hän painoi molemmin käsin kohtaa, johon susi oli upottanut hampaansa. Keho reagoi, kipu yltyi. Kipu oli todellista. *Minä olen totta*. Niin hän sulki silmänsä ja painoi yhä lujempaa. Silloin muistikuvat taistelusta välähtelivät hänen mielessään. Minerva näki edessään hukkatytön. Miten tuo nuori tyttö kieltäytyi antautumasta, taisteli kaikilla kehonsa ja mielensä voimilla Minervaa vastaan. Yhtäkkiä kehossa tuntuva kipu tavoitti tietäjänaisen hengen. Se pakotti hänet kohtaamaan totuuden, joka oli avohaavaa syvempi. *Minä epäonnistuin*. Minä, Ikimaan tietäjä, päästin kuiskaajat menemään. Minerva halusi rankaista itseään. Hän puristi säärtään kaikilla voimillaan ottaen itse aiheutetun kivun vastaan valittamatta. Ja yhtäkkiä kipu muuttui joksikin muuksi, yhteydeksi, ja hän tunsu pääsevänsä lähemmäksi itseään tavalla, jota ei ollut aiemmin kokenut. Paikkaan, jota ei voinut havaita paljain silmin, paikkaan, joka oli olemassa jossain kehon ja hengen välillä. Ja kun Minerva lopulta irrotti otteen säärestään, antoi hengityksensä tasaantua ja aukaisi silmänsä, vaikutti hänestä hetken kuin hukkatyttö olisi ollut hänen vierellään. Niin todellisena, että Minerva olisi voinut koskettaa häntä.

4.

Tuhka pölysi Oliverin, Kallan ja Jätin astellessa palaneita plantaaseja pitkin. Tuhkahiutalet saivat heidän silmänsä punoittamaan ja näkökentän sumentumaan, eikä maailmaa ympärillä erottanut kättä pidemmälle. Ilmaa oli vaikeaa hengittää, ja se maistui suussa kitkerältä. Jätti yritti ottaa vainua, mutta sen suuret sieraimet täyttyivät tuhkasta, ja se tuhisi äkäisesti niin, että nokipilvet pöllähtelivät sen nenästä.

Tilanne sai karhun levottomaksi, sillä se oli tottunut luottamaan neulantarkkaan hajuaiistiinsa. Oliver ja Kalla olivat valmiudessa kädet miekkojen tupeilla siltä varalta, että vihollinen pääsisi yllättämään heidät. Ketään ei kuitenkaan näyttänyt olevan paikalla. Ei merkkiäkään siitä, että kaksijalkaisia olisi lähettyvillä. Vain muutaman lannoituskoneen ja leikkurin tuhoutu- neet jäänteet muistuttivat heitä normaalista elämästä, joka oli aiemmin vallinnut paikassa.

Edetessään valtavan poroksi palaneen autiomaan halki kohti Kuusilaakson kylää he alkoivat vähitellen epäillä, ettei tulipalo ollut armahtanut ketään. Käveltyään aikansa tuhkaista maata pitkin he saapuivat talolle, joka oli ollut Oliverin koti. Jätti oli

osannut suunnistaa sinne ilman hajuaistinsa apua. Kävi tuulenvire, ja talon jäänteet paljastuivat heidän silmiensä edessä. Tuli oli pyyhkäissyt pihan poikki vieden mennessään kaiken: äidin vanhat kasvit, viljelmät, vähäiset lelut sekä Jaakon työkalut, joista oli jäljellä enää hiiltyneitä ääriviivoja. Plantaasinvirtijan talosta ei ollut jäljellä kuin sen kivinen perusta, joka oli noen kuorruttama. Vain takka seiso i pystyssä tulipesä ammollaan kuin hämmennyksestä auki jäänyt suu. Näky sai Oliverin jalat tuntumaan raskailta. Kaikki se ihmety s ja etäinen uteliaisuus, jota hän oli aiemmin tuntenut katsellessaan plantaasien hävitystä, haihtui hetkessä ja tilalle nousi epämiellyttävä kuumotus rintakehässä.

Jätti ja Kalla jättäytyivät taka-alalle Oliverin astellessa empivin askelin kohti talonrauniota, jota oli ennen kutsunut kodikseen. Hän kurkisti kivien yli ja näki, että lattia, huonekalut, tavarat ja koko talon aikoinaan elämää sykkinyt ydin olivat kärventyneet mustaksi hiileksi. Hän kiersi talon reunustaa entisen huoneensa luokse. Siinä missä oli ennen ollut äidin peti, oli jäljellä enää neljä suomaiseksi hiillokseksi palanutta sängynjalkaa, jotka törrötivät harmaasta tuhkasta kuin luut. Oliverin omasta sängystä ei ollut jäljellä sitäkään vähää, vain hänen entisen kirjoituspöytänsä ääriviivat piirtyivät esiin pulverimaisesta tomusta. Hän katseli vanhaa huonettaan ja pystyi kuvittelemaan sen entisessä järjestyksessään. Äidin kutoma matto, kirjoituspöytä ja kynärasia, kirjahylly sallituille kirjoille, salaiset kirjat sängyn alla, Muru-kissa nukkumassa milloin sängyllä, milloin kirjahyllyn päällä omalla viltillään. *Muru. Äiti... Muru!*

Oliverin sydän jyskytti, ja hän maistoi syyllisyyden karvaan maun suussaan. Sen jälkeen kun hän oli paennut ja jättänyt

tämän maailman taaksensa, ei hän ollut tohtinut miettiä Murua juurikaan. Kaikki aika oli mennyt äidin etsimiseen, kaiken uuden sisäistämiseen. Hengissä säilymiseen. Ei Muru ole voinut mitenkään selvitä tällaisesta tuhosta, Oliver mietti mieli raskaana. *Jos vain olisin voinut pelastaa Murun tuona päivänä, mutta kun kaikki kävi niin äkkiä...*

Kaiken tuhon edessä muistot talosta, sen sisällä eletystä elämästä leijuivat eheinä raunioiden yllä. Olisiko elämä mennyt jotenkin eri tavalla, jos äiti olisi kertonut hänelle, keitä he olivat? Ettei Oliverkaan ollut se, jona itseään piti? Se, mitä hän nyt tiesi, sai menneisyyden tuntumaan harhaiselta näyltä. Muistot ja tuhoksi palanut talo, nyt erottamattomasti toisiinsa kietoutuneina, kuin kaksi todellisuutta, joista toisen ovi oli sulkeutunut ikuisiksi ajoiksi, ja sinne saattoi nähdä enää vain huurteisen ikkunan läpi.

Miten koko eletty elämä saattoikin muuttua jälkikäteen toiseksi, kun hän nyt tähysti menneisyyteen totuuden puolelta. Oliko äiti vain halunnut suojella häntä? Yrittää antaa hänen elää lapsen huoletonta elämää? Jos näin oli, se lapsuus oli päättynyt täystyrmäyksellä sillä hetkellä, kun Oliver oli paennut Jätin kanssa tästä harhaisesta maailmasta vuosi sitten.

5.

– Kuusilaakso! Oliver huudahti. Kalla erotti pojasta vain tämän äänen. Hän viuhtoi kädellään nähdäkseen eteensä tuhkapilven keskellä ja tiedusteli kuiskaten kontiopojan perään.

– Täällä. Täällä näin, Oliver vastasi ojentaen kätensä häntä epäröivin askelin lähestyvää hukkatyttöä kohti. Nähdessään Oliverin kämmenen Kalla tarttui siihen kiinni kaksin käsin.

– Tämä paikka on kirottu, hukkatyttö totesi hieroen takin hihalla silmiään, jotka nokinen tuulenvire sai vuotamaan.

– Tiedän... anteeksi, Oliver totesi nieleskellen häpeää. Samassa tuulenpuuska pyyhkäisi heidän ylitseen ja teki aukon nokiseen sumuun heidän edessään. Nyt Kallakin näki heidän määränpänsä. Alhaalla laaksossa kohosi omituisen näköisiä rakennuksia. Kuusilaakso aukesi heidän edessään autiona ja laiminlyödyn näköisenä. Kylä näytti siltä kuin se olisi joskus aikoinaan rakennettu hätiköiden ja miettimättä yhtään ihmisiä, jotka rakennuksissa tulisivat asumaan. Oli matalia rakennuksia, leveitä ja korkeita rakennuksia, joiden rintama oli täynnä pieniä neliönmuotoisia ikkunoita. Hukkatyttö kuvitteli, että talojen sisällä täytyi olla pimeää ja kolkkoa asua. Ainoa asia, joka eri-